

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

20 maart 2008

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heren Bart Caron, André Van Nieuwkerke,
Johan Verstreken, Patrick De Klerck en Jan Peumans –**

**betreffende de toenemende druk op de dorpen
aan de kust, in het hinterland en elders in Vlaanderen**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De ontwikkeling van de kustgemeenten is een terugkerend thema. De aandacht ging daarbij vooral naar de bebouwing langs de kustlijn, naar de erfgoedwaarde die gedurende decennia te weinig aandacht kreeg, naar de duinengebieden, de kustpolders, de ecologisch waardevolle gebieden enzovoort. Die aandacht was en is terecht.

De bebouwing die onze kustlijn kenmerkt, zet zijn opmars langzaam voort naar de achterliggende dorpen. Die dorpen zijn meestal uit de handen gebleven van bouwgrage immobiliënbijbedrijven en hebben vaak nog hun typische, rurale karakter kunnen behouden.

Uiteraard zijn niet al deze dorpen, wat betreft de erfgoedwaarde, van een uitzonderlijk hoog architecturaal niveau. Wel bezitten ze specifieke kwaliteiten als geheel, als samenstel van uiteenlopende gebouwen, publieke ruimte en open gebied. Soms bevatten die dorpen nog vrij veel waardevolle gebouwen. In de mate van het mogelijke zou, zonder de ontwikkelingsmogelijkheden te willen bevriezen, rekening moeten worden gehouden met de ruimtelijke eigenheid en de kenmerken van de dorpen.

De specifieke ruimtelijke kenmerken betreffen niet alleen materiële zaken. Deze dorpen worden ook gekenmerkt door een aantal immateriële zaken zoals het nog vrij sterke gemeenschapsleven met kleinschalige winkels, cafés, een sterk verenigingsleven, en de rust en stilte.

Die eigenheid komt steeds meer onder druk te staan. Verschillende maatschappelijke fenomenen (mensen leven langer, willen investeren in hun vrije tijd enzovoort) liggen daaraan ten grondslag. En de aantrekkelijkheid van de kust neemt niet af. Een van de gevolgen daarvan is de steeds toenemende vraag naar meer verblijven aan of in de nabijheid van de kust. Daar spelen projectontwikkelaars graag op in. Nu de kustlijn 'vol' is geraakt, zoeken zij nieuwe mogelijkheden. Zowel vanuit een maatschappelijk als ruimtelijk oogpunt moet worden nagedacht hoe met die maatschappelijke behoeften en uitdagingen kan worden omgegaan.

Dat heeft natuurlijk gevolgen voor de leefgemeenschap en/of de ruimtelijke eigenheid van de dorpen. Vaak hebben de projecten een nefast effect op de

grond- en pandenprijs, die pijlsnel de hoogte in gaat. Daardoor komt op haar beurt de sociale cohesie in de dorpen onder druk te staan. Daarenboven doet het probleem zich niet enkel voor in de dorpen achter de kustlijn. De uitdagingen op het vlak van bewonings- en recreatiedruk komen uiteraard ook op nog andere plaatsen in Vlaanderen voor.

Het kan natuurlijk nooit de bedoeling zijn om de gemeente en de ontwikkeling ervan onder een stomp te plaatsen. Er moet echter worden nagedacht over hoe men op een evenwichtige manier kan omgaan met de maatschappelijke uitdagingen in hun relatie tot de specifieke ruimtelijke kenmerken en context van de dorpen.

Daarom vragen de indieners aan de Vlaamse Regering om aan dit probleem voldoende aandacht te besteden door op basis van een debat de behoeften en de uitdagingen in kaart te brengen, na te gaan op welke manier de lokale besturen gesensibiliseerd kunnen worden en te onderzoeken of het instrument van de ankerplaatsen/erfgoedlandschappen een oplossing kan aanreiken. In dat kader is het nodig aandacht te hebben voor een algemeen plattelandsbeleid.

Bart CARON

André VAN NIEUWERKE

Johan VERSTREKEN

Patrick DE KLERCK

Jan PEUMANS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op:

- 1° de specifieke kenmerken van dorpen en gemeenten aan de kust, in het hinterland en elders in Vlaanderen, inzonderheid de aanwezigheid van aantrekkelijke ensembles van markante en waardevolle gebouwen, een typerende publieke ruimte en een waardevol open gebied, en bovendien de immateriële kenmerken zoals het sterke gemeenschapsgevoel, een sterk verenigingsleven, de rust en stilte;
- 2° de aandacht van de Vlaamse overheid voor de monumentale, landschappelijke en cultuurhistorische waarde van dorpen;
- 3° het stijgende aantal tweede verblijven in deze gebieden;
- 4° het sterk toenemende aantal vastgoedprojecten in de dorpen in het kusthinterland die niet altijd voldoende rekening houden met de intrinsieke waarden van de woonkernen; projecten die noch op het vlak van architecturale kwaliteit, noch op het vlak van integratie in de bestaande dorpskernen uitblinken;
- 5° de maatschappelijke dynamiek van de samenleving (vergrijzing, ontspanning en recreatie enzovoort) en de daarmee gepaard gaande (pensioen)migratie naar deze gebieden;

– overwegende dat:

- 1° de ruimtelijke eigenheid van deze dorpen steeds meer onder druk komt te staan, onder andere door het toenemende aantal groot-schalige vastgoedprojecten; daarbij moeten woonuitbreidingsgebieden oordeelkundig worden aangesneden met zin voor de ruimtelijke eigenheid;
- 2° het niet de bedoeling is de ontwikkelingsmogelijkheden van de dorpen te bevriezen;
- 3° het beschikbare planningsinstrumentarium het in principe mogelijk maakt een verfijnd

en doordacht ruimtelijk beleid te voeren, ook op lokaal niveau;

- 4° de lokale besturen dat planningsinstrumentarium niet altijd even adequaat hebben gebruikt voor het behoud van de erfgoedwaarde van deze dorpen;
- 5° er een reëel gevaar is dat de eigenheid en de cohesie van deze gemeenschappen ernstig wordt aangetast;
- 6° deze immobiliënprojecten een nefast effect hebben op de grond- en pandenprijs, die pijlsnel de hoogte in gaat;
- 7° het toerisme een economische meerwaarde heeft voor de ontwikkeling van de kust en andere toeristische regio's;
- 8° het wenselijk is een evenwicht te realiseren tussen het behoud van de ruimtelijke eigenheid van deze dorpen en een eigentijdse ontwikkeling ervan;
- 9° in Vlaanderen vooralsnog geen cultuurlandschappen zijn voorgedragen om te worden opgenomen in het werelderfgoed;

– vraagt de Vlaamse Regering:

- 1° een inclusief debat te voeren met alle overheden over de versterking van het plattelandsbeleid en extra inspanningen ten aanzien van het platteland te leveren;
- 2° de specifieke kenmerken van de dorpen en gemeenten in kaart te brengen als basis voor de ontwikkeling van een breed gedragen ruimtelijke visie;
- 3° ervoor te zorgen dat lokale besturen actief worden ondersteund wanneer ze bij hun planningsinitiatieven ook rekening willen houden met specifieke ruimtelijke karakteristieken binnen een ruimere context en met de valorisatie van het onroerend erfgoed, en daarbij visievorming te bevorderen;
- 4° in overleg met de Regionale Landschappen, met andere relevante erfgoedorganisaties en met de gemeentebesturen na te gaan op welke manier de landschappen het best kun-

nen worden in stand gehouden en gevalori-
seerd;

- 5° na te gaan of er cultuurlandschappen kunnen worden voorgedragen voor indicatieve opname op de lijst van het werelderfgoed;
- 6° wanneer dorpen/kernen als stads- of dorpsgezicht zijn beschermd, na te gaan op welke manier de lokale besturen gestimuleerd en ondersteund kunnen worden om een herwaarderingsplan op te stellen en er uitvoering aan te geven;
- 7° op grond van de integrale ruimtelijke visie de aanwijzing van de ankerplaatsen onverminderd voort te zetten en werk te maken van het verankeren van landschapswaarden en -kenmerken in erfgoedlandschappen via ruimtelijke uitvoeringsplannen of andere planningsinitiatieven;
- 8° aan de VRT te vragen om een toekomstige editie van de Monumentenstrijd te organiseren in het teken van 'ensembles', zoals de bedoelde dorpen/wijken;
- 9° na te gaan of op basis van een vrijwillig dorps- of wijkcontract door publieke en private partners werk kan worden gemaakt van de valorisatie, de promotie en de ontwikkeling van de woonkernen en dorpen.

Bart CARON

André VAN NIEUWKERKE

Johan VERSTREKEN

Patrick DE KLERCK

Jan PEUMANS
